

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 2_14-1926)

Originalt emne

Boligforhold

Boligforhold/Bolignød (Husvilde)

Bygningsvæsen

Bygningsvæsen/Dispensationer fra Bygningsvedtægten

Uddrag fra byrådsmødet den 22. april 1926 - side 5

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 2_14-1926)

Andragende om Tilladelse til at lægge Tagpap paa Værkstedsbygning i

Frederiksalldé Nr. 75.

Bevilgedes.

9. Borgmesteren gjorde opmærksom paa, at der var kommen nogen Kritik frem over den Maade, hvorpaa Udvalget for Bygninger og Inventar havde indstalleret de Husvilde, og der var fremsat den Bemærkning, at man burde have taget Skolerne i Brug hertil. Taleren vilde i den Anledning meddele, at Udvalget havde henvendt sig til Skoleautoriteterne herom, men at det blev nægtet at lægge Beslag paa flere Skoler, hvorimod Gymnastiksalene blev stillet til Raadighed. Disse slog imidlertid ikke til, og derfor maatte Udvalget tage Lokalerne i Aarhus Skibsværft til Hjælp. Der var allerede sket Skade nok overfor de Børn, som ikke fik den Undervisning, de ifølge Undervisningsplanen havde Krav paa, og der var gentagne Gange fra Ministeriet forespurgt, hvornaar man kunde faa Forholdet ændret. Man havde holdt Sagen hen, til April Flyttedag var overstaaet, men det kunde ikke vedblivende gaa saaledes, og Taleren vilde i hvert Fald gøre alt muligt for, at Ingerslevs Skole kan blive

rømmet fra Sommerferien. Hvorledes det kunde lade sig gøre, maatte Taleren overlade til Byraadet at afgøre.

J. Perregaard oplyste, at de Husvilde, som mødte med Attest fra Læge eller Jordemoder, havde faaet de bedste Rum. Skibsværftet kunde nok anvendes foreløbig, selv om der var Lergulv; Taleren var selv opvokset i et Hus med Lergulv. Der fandtes mange pæne Folk blandt de Husvilde, og flere af dem havde faaet Lejlighed hos private Husejere, naar Udvalget sagde god for dem; men der fandtes ogsaa enkelte, der ikke kunde holde deres Beboelsesrum rent eller var fyldt med Utøj, saa ingen kunde være tjent med at bo i Nærheden af dem. Udvalget havde gjort, hvad der var muligt at gøre under den vanskelige Situation, men hvis der vedblivende skulde kritiseres, burde Byraadet sætte andre Folk til at besørge Arbejdet.

H. P. Christensen beklagede, at Situationen havde formet sig saa slemt efter Huslejelovens Ophævelse, og efter Rigsdagens Stilling til Ydelse af Statslaan var der ikke Udsigt til, at det snart kunde blive bedre, idet alt privat Byggeri i Øjeblikket laa stille. Hvis der ikke her skete en Forandring, maatte Byraadet snarest overveje, hvad der kan gøres for at fremme Byggeriet, for man kunde ikke vedblivende lægge Beslag paa Skolerne.

Leonhard Hansen erkendte, at Udvalget havde et meget vanskeligt Arbejde, og at der kunde findes mange blandt de Husvilde, som ikke var lette at have med at gøre. Alligevel vilde Taleren offentlig beklage, at Udvalget havde taget Skibsværftets Værkstedbygning i Brug til Husvilde, for det burde ikke være sket. Taleren var glad ved Borgmesterens Udtalelse om Skolerne; de burde hurtigst muligt rømmes, men Taleren havde gerne set, at Borgmesteren samtidig havde anvist Udvej til at skaffe andre Boliger. Nu var det overladt til Byraadet, og forhaabentlig lykkedes det at finde ud af det

H. J. Baden fastslog, at hele Miséren skyldtes Ophævelsen af Huslejeloven og Frigivelsen af Opsigelsesretten. Der blev fra visse Sider hævdet, at naar først de frie Kræfter kunde florere, vilde alt blive godt; men det var gaaet lige modsat, og navnlig gik det ud over Familier med mange Børn. Vanskelighederne vilde sikkert vedvare igennem mange Aar, for der var stadig nygifte, der satte Bo, og de fik først Lejlighed; ligeledes blev det mere og mere Skik, at enligt stillede, selverhvervende Kvinder lejer Lejlighed, og de blev altid foretrukne for større Familier. Der fandtes vel nok sorte Faar blandt de Husvilde, men langt de fleste var respektable og pæne Folk; der var Familier med indtil 14 Børn, og det var ganske umuligt for saadanne at faa en privat Lejlighed. Det var beklageligt, at man var nødt

til at tage Skibsværftet til Bolig, men det var ogsaa kun tænkt som en midlertidig Nødhjælp; det var endda ikke Folkene dernede, som boede daarligst, men dem i de skumle Bagbygninger, Kældere, Tagkamre og Lysthuse.

Boligsituationen var noget i Retning af en Forbrydelse mod en Mængde Medborgere i Byen.

J. Perregaard havde udtrykkelig sagt, at det var et Mindretal af de Husvilde, der ikke var, som de burde være. Desværre var det ikke Folk med smaa Børn, det var mest galt med, men Familier med voksne Børn. Den Ungdom, som var opvokset i de senere Aar, var ikke altid tiltalende, og hvis de unge Mennesker vilde, kunde de nok hjælpe Forældrene, saa de kunde faa Raad til at leje en større Lejlighed. Selvfølgelig var Skibsværftet kun beregnet til midlertidig Brug, og i Efteraaret havde man 30 Familier ude efter en Maanedes Forløb; men iøvrigt kunde der let lægges Bræddegulv dernede, og Pladsen til hver Familie var lige saa rigelig som en 2 Værelsers Lejlighed. Men man fik aldrig Boligspørgsmaalet ordnet, før der var skaffet tilstrækkelige Lejligheder til de Folk, der kan betale en ordentlig Husleje.

Angaaende Statslaanene var der kommen nogen Misforstaaelse frem, idet Folk havde faaet det Indtryk, at der ikke mere kan laanes indtil 85 %, men det var ikke rigtigt. Der var mange, som fik bevilget Statslaan og alligevel ikke byggede, og det burde der føres nogen Kontrol med, saaledes at de blev slettet efter en vis Tid.

Holst Knudsen var glad ved Hr. Perregaards Udtalelser angaaende Statslaan, for det var dér, man maatte finde Udvej. Derfor laa en Mængde Begæringer om Laan, som Byraadet havde anbefalet, men som endnu ikke var afgjort, og mange private ventede blot derpaa for at tage fat paa at bygge. Men hvis Andragenderne ikke snart blev bevilget, blev Husene ikke færdige til Oktober Flyttedag, og saa fik man de samme Vanskeligheder igen. De kommunale Tilskud til Byggeri blev altid gjort afhængig af, at vedkommende straks begynder at bygge og fuldfører Arbejdet uden Ophold; men man burde sætte alt ind paa at faa de mange Statslaansbegæringer afgjort hurtigst muligt.

Marthin Petersen var enig med de foregaaende Talere i, at man maa se at faa Skolerne gjort fri; men Pointet laa i at faa de søgte Statslaan bevilget, saa Byggeriet kan komme i Gang. Derefter maatte Byraadet se at faa undersøgt, hvor meget Byggeri der blev, saa man kan skønne over Stillingen til Efteraaret, og hvis det ikke slog til, maatte der under en eller anden Form skaffes Boliger, for man kunde ikke vedblivende byde Husvilde at bo i Maskinhuset ved Havnen. Angaaende de Husvilde syntes Taleren ikke, det var nødvendigt i

et aabent Møde at fremsætte den Slags Udtalelser, som Hr. Perregaard fremkom med. Selv om der maaske var enkelte, som det passede paa, saa maatte man ikke glemme, at Samfundsforholdene bar Hovedskylden derfor; man maatte heller ikke glemme, at mange af de unge Mennesker havde været tvunget til at gaa arbejdsløse igennem flere Aar, hvor intet blev gjort for dem, derfor var det forstaaeligt, om nogle blev demoraliserede.

P. Petersen antog, at alle beklagede den nuværende Situation og var enige om, at der bør gøres noget for at forbedre den. Taleren var dog ikke helt enig med Hr. Baden i, at det skyldes Frigivelsen af Opsigelsesretten, for der blev jo ikke færre Lejligheder af den Grund, og det var i hvert Fald givet, at hvis Opsigelsesretten ikke var givet fri, havde det været ganske umuligt at reformere Forholdet med Kommunens Lejere. Men det var ikke dem, som Kommunen har indkvarteret, der boede daarligst, det var dem i Baggaarde og lignende Steder, og f. Eks. mange af Kommunens Barakker var ganske gode Lejligheder. Taleren troede ikke, der blev anden Udvej end at bygge Barakker, hvis Skolerne skulde rømmes i en nær Fremtid.

J. Perregaard indrømmede, at hvis man i sin Tid havde bygget Barakkerne f. Eks. til 10 Familier paa hvert Sted, havde det ikke været saa daarlige Boliger; den største Fejl ved dem var den stærke Sammenklumpning af Mennesker. Angaaende Byggeriet var Taleren enig med Hr. Holst Knudsen i, at man maa have Statslaanene afgjort, og Taleren havde sendt en Henstilling til Indenrigsministeren herom.

H. J. Baden bemærkede, at Konsul Petersens Argument duede ikke, for selv om der var lige mange Lejligheder, saa blev de lejet ud til enlig stillede og nygifte, hvorved Familier med Børn blev husvilde. Naar der ankedes over, at adskillige af disse var mindre propre, saa maatte man ikke glemme, at en Husmoder ikke kunde have samme Interesse i at holde en interimistisk Bolig i Stand, som hvor det drejer sig om en virkelig Lejlighed.

Borgmesteren havde adskillige Gange anvist Udveje; men hvis Taleren skulde anvise en Udvej i Øjeblikket., vilde den muligvis blive stemt ned. Hvis alle dem, der har en Smule økonomisk Evne og Medyrk med andre Mennesker, slog sig sammen og byggede Andelshuse, var man ude over Bolignøden. Taleren kunde tænke sig, at man fra Byraadet retter en Anmodning til Ministeriet om at faa de indsendte Laanebegæringer afgjort; Taleren ønskede at høre Gruppeformændenes Mening herom.

H. P. Christensen vilde meget anbefale, at der rettes en saadan Henstilling til Ministeriet.

P. Petersen fandt det ogsaa meget paakrævet at gøre dette.

Det vedtoges at rette en saadan Henvendelse til Ministeriet.

Ved Mødets Slutning meddelte J. Perregaard, at han lige havde modtaget et Telegram fra Indenrigsministeren, hvori meddeltes, at alle Laanebegæringer fra Aarhus med Undtagelse af en enkelt Sag var afgjort og omgaaende afsendt. Samtidig oplyste Ministeren, at der som hidtil kunde laanes indtil 85 %.

Toges til Efterretning.

